

Warszawa, dnia 6 maja 2011 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW

FN1/0602/A/7/OLT/BMI9 - 4832/2011

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 9.05.11.
nr. 2402 podpis. Borusewicz

P. J. Kuwicki
Stożec Poczty Senackiej
wpłynęło dn. 10.05.11.
nr. 4447 podpis. JM

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

szanowny Panie Marszałku,

Nawiązując do oświadczenia Senatora Ryszarda Knosali złożonego podczas 73 posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, przesłanego przy piśmie BPS/DSK-043-3524/11 z dnia 5 kwietnia 2011 r., przekazuję następujące wyjaśnienia, po skonsultowaniu sprawy z Ministerstwem Sprawiedliwości.

W oświadczeniu senatorskim wskazano na postanowienia art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, zgodnie z którymi „Księgi rachunkowe banków i sporządzone na ich podstawie wyciągi oraz inne oświadczenia podpisane przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banków i opatrzone pieczęcią banku, jak również sporządzone w ten sposób pokwitowania odbioru należności mają moc prawną dokumentów urzędowych w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych oraz ustanowionych na rzecz banku zabezpieczeń (...)”. Jednocześnie przywołany został art. 244 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego, w myśl którego dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone.

Jak wskazał Senator R. Knosala, przepisy art. 95 ust. 1 ustawy - Prawo bankowe, w związku z art. 244 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego, sytuują klienta banku, będącego konsumentem, w niekorzystnej pozycji procesowej. W przypadku bowiem sporu z bankiem na konsumentcie ciąży obowiązek przeprowadzenia „dowodu negatywnego” i udowodnienia nieprawdziwości treści dokumentu wystawionego przez bank, który ma moc prawną dokumentu urzędowego. Przeprowadzanie takiego dowodu jest zadaniem niezwykle trudnym, przy czym konsument jest stroną występującą przeciwko podmiotowi profesjonalnemu jakim jest bank. Dlatego też Senator

Ryszard Knosala postuluje podjęcie działań legislacyjnych służących wzmocnieniu pozycji prawnej konsumenta w opisanym zakresie.

W kontekście przedstawionej problematyki, należy zauważyć, że Trybunał Konstytucyjny w dniu 15 marca 2011 r. wydał wyrok, sygn. akt P 7/09, który swoim zakresem obejmuje kwestie poruszane w oświadczeniu senatorskim. Zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, art. 95 ust. 1 ustawy - Prawo bankowe, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 131, poz. 1075), w związku z art. 244 § 1 i art. 252 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.), w części, w jakiej nadaje moc prawną dokumentu urzędowego księgom rachunkowym i wyciągom z ksiąg rachunkowych banku w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych w postępowaniu cywilnym prowadzonym wobec konsumenta, jest niezgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 zdanie pierwsze i art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 20 Konstytucji.

W związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 marca 2011 r., sygn. akt P 7/09, pragnę przytoczyć opinię Ministerstwa Sprawiedliwości, wyrażoną w piśmie DL-P-II-023-132/11 z dnia 29 kwietnia 2011 r., stanowiącym odpowiedź na wystąpienie Ministra Finansów dotyczące oświadczenia Senatora Ryszarda Knosala i wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

Resort sprawiedliwości podnosi, że Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodną ze wskazanymi wzorcami konstytucyjnymi część normy prawnej wyrażonej w przepisie art. 95 ustawy - Prawo bankowe, tj. nadającą moc prawną dokumentów urzędowych księgom rachunkowym banków oraz wyciągom sporządzonym na podstawie tych ksiąg w postępowaniu dowodowym w sprawach cywilnych, prowadzonych wobec konsumenta, gdy znajdują do nich zastosowanie art. 244 § 1 i art. 252 kodeksu postępowania cywilnego. Jak wskazuje się, wydany wyrok ma charakter wyroku zakresowego, gdyż art. 95 ust. 1 ustawy - Prawo bankowe zawiera szerszą treść normatywną niż wynikająca z wyroku stwierdzającego jego niekonstytucyjność.

Podkreślając, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego odnosi się do ksiąg rachunkowych banku i wyciągów z tych ksiąg, w opinii resortu sprawiedliwości zauważa się jednocześnie, że moc prawną dokumentów urzędowych zachowują wskazane w art. 95 ust. 1 ustawy - Prawo bankowe, inne oświadczenia podpisane przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banków i opatrzone pieczęcią banku, jak również sporządzone w ten sposób pokwitowania odbioru należności dokumentów urzędowych w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych oraz ustanowionych na rzecz banku zabezpieczeń. Wszystkie tego rodzaju dokumenty nie tracą mocy prawnej dokumentów urzędowych i znaczenia, jakie nadaje takim dokumentom ustawodawca w poszczególnych dziedzinach prawa (np. cywilnym, administracyjnym czy karnym).

Zakres stwierdzenia niekonstytucyjności przepisu art. 95 ust. 1 ustawy - Prawo bankowe odnosi się wyłącznie do postępowań cywilnych prowadzonych wobec konsumenta. Taki zakres przedmiotowo - podmiotowy w ocenie resortu sprawiedliwości oznacza, że księgi rachunkowe i wyciągi z ksiąg rachunkowych banku w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych, mają w dalszym ciągu moc prawną dokumentu urzędowego w innych (niż cywilne) postępowaniach. Ponadto, resort sprawiedliwości podnosi, że przysługuje im moc prawna dokumentu urzędowego we wszystkich tych postępowaniach cywilnych, które będą prowadzone wobec podmiotu niebędącego konsumentem. Pojęcie konsumenta zostało zdefiniowane w art. 22¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.). Odnośny przepis stanowi, że za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

W konkluzji opinii Ministerstwa Sprawiedliwości wyrażony jest pogląd, że zakres stosowania przepisu art. 95 ust. 1 ustawy - Prawo bankowe w różnych dziedzinach stosunków społecznych jest nadal szeroki i dlatego też nie wydaje się zasadne eliminowanie go z porządku prawnego, pomimo stwierdzenia jego częściowej niekonstytucyjności przez Trybunał Konstytucyjny.

Niezależnie od analizy przepisów postępowania cywilnego oraz regulacji innych dziedzin prawa, pozostających w kompetencjach resortu sprawiedliwości, przeprowadzonej w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 marca 2011 r., sygn. akt P 7/09, rozważenia wymaga ewentualna potrzeba dostosowania brzmienia art. 95 ust. 1 ustawy - Prawo bankowe do zakresu normy prawnej, która uwzględniałaby treść wydanego wyroku.

Jak wynika z publikacji „*Informacja o istotnych problemach wynikających z działalności i orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego w 2010 r.*”¹ dostosowanie systemu prawa do treści zakresowych wyroków o niekonstytucyjności, a więc wyznaczających w sentencji niekonstytucyjną treść przepisu, co do zasady nie jest konieczne, ponieważ w efekcie wejścia ich w życie stan prawny ulega zmianie w sposób samoistny.

Jednocześnie, we wspomnianej publikacji podnosi się, że po wydaniu wyroku zakresowego pozostaje rozbieżność pomiędzy treścią normy prawnej zmodyfikowanej na skutek wyroku a brzmieniem przepisu, które pozostaje niezmienione. To może prowadzić do powstania wątpliwości na etapie stosowania prawa. Potencjalnym wątpliwościom zapobiec może ingerencja prawodawcy polegająca na dostosowaniu brzmienia zakresowo niekonstytucyjnego przepisu do treści wyroku. Postulat zapewnienia jasności i transparentności prawa przemawia za podjęciem takich działań.

---

¹ *Informacja o istotnych problemach wynikających z działalności i orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego w 2010 r.*, Warszawa 2011, s. 33; publikacja dostępna na stronie internetowej: <http://www.trybunal.gov.pl/Orzecz/Inform/i2010/Informacja2010.pdf>.

Podsumowując przedstawione wyjaśnienia, pragnę równocześnie poinformować, że po otrzymaniu oświadczenia Senatora Ryszarda Knosali, w dniu 2 maja 2011r. wpłynęło do Ministerstwa Finansów pismo Prezesa Rządowego Centrum Legislacji, z dnia 29 kwietnia 2011 roku, Nr RCL DPiO 5604-18/11, przy którym przesłano kopię wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 marca 2011 r., sygn. akt P 7/09. Zgodnie z przekazaną informacją w Departamencie Prawnym i Orzecznictwa RCL prowadzona jest obecnie analiza wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Wyniki tej analizy zostaną wykorzystane przy podejmowaniu decyzji co do konieczności i sposobu dostosowania obowiązujących regulacji prawnych do wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

Z wyrazami szacunku

Z poważnieniem Ministra Finansów
PODSEKRETARZ STANU
Wiosław Szczuka
Wiosław Szczuka

Do wiadomości:

1. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Departament Spraw Parlamentarnych
2. Biuro Ministra – w miejscu